

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

**ПОРЯДОК ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОГО ОМБУДСМАНА
У ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ ІНСТИТУТІ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

УХВАЛЕНО
на Конференції студентів
ЧТЕІ ДТЕУ
28 серпня 2026 р.

Чернівці, 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Студентський омбудсман – це незалежний та неупереджений представник студентського самоврядування, обраний/обрана для захисту прав та представлення інтересів здобувачів освіти Інституту, забезпечення дотримання принципів справедливості, рівності, недискримінації в закладі освіти.

Студентський омбудсман виступає як посередник між здобувачами освіти, педагогічними, науково-педагогічними працівниками та адміністрацією закладу освіти, сприяє вирішенню конфліктних ситуацій, запобіганню булінгу та іншим формам насильства, дискримінації, а також забезпеченню прав і свобод здобувачів освіти.

1.2. Порядок діяльності Студентського омбудсмана у Чернівецькому торговельно-економічному інституті Державного торговельно-економічного університету (далі – Порядок) розроблений з урахуванням вимог міжнародних актів з прав людини, Конвенції ООН про права дитини, Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про основні засади молодіжної політики», Європейської хартії про участь молоді в муніципальному та регіональному житті, підзаконних актів та інших нормативно-правових документів у сфері освіти та захисту прав здобувачів освіти, установчих документів закладу освіти та студентського самоврядування.

1.3. Цей Порядок визначає особливості діяльності Студентського омбудсмана у Чернівецькому торговельно-економічному інституті ДТЕУ (далі – ЧТЕІ ДТЕУ, Інститут) з урахуванням особливостей організації освітнього процесу, внутрішніх нормативних документів Інституту та положень про студентське самоврядування.

1.4. Порядок діяльності закріплює норми та правила партнерської взаємодії між Студентським омбудсманом, учасниками освітнього процесу та іншими зацікавленими сторонами щодо створення безпечного, сприятливого освітнього середовища.

1.5. Інформаційним ресурсом висвітлення діяльності Студентського омбудсмана є сайти та сторінки у соціальних мережах Інституту та інших інформаційних ресурсів, що не заборонені чинним законодавством.

2. МІСІЯ, ВІЗІЯ, МЕТА ТА ФУНКЦІЇ СТУДЕНТСЬКОГО ОМБУДСМАНА

2.1. Місія діяльності Студентського омбудсмана – сприяти забезпеченню ефективних механізмів щодо додержання прав та свобод здобувачів освіти у Інституті, виявлення та попередження конфліктів, випадків булінгу, дискримінації та інших порушень прав та свобод здобувачів освіти.

2.2. Візія діяльності Студентського омбудсмана – вибудова інноваційного освітньо-правового середовища задля забезпечення дотримання прав та свобод здобувачів освіти, виявлення та попередження конфліктів, випадків булінгу, дискримінації та інших порушень прав та свобод здобувачів освіти, а також підвищення правової обізнаності здобувачів освіти і виховання культури поваги до прав людини.

2.3. Метою діяльності Студентського омбудсмана є зміцнення рівня демократичних механізмів студентського самоврядування, забезпечення захисту прав та інтересів здобувачів освіти, формування безпечного, справедливого та інклюзивного освітнього середовища, а також сприяння дотриманню принципів рівності, поваги та недискримінації у Інституті.

2.4. Функціями Студентського омбудсмана є правозахисна, аналітична, просвітницька, превентивна та комунікаційно-медіаційна.

Втручання у діяльність Студентського омбудсмана та/або перешкоджання її здійсненню не допускаються. Виключення становлять випадки неналежного виконання Студентським омбудсманом обов'язків, визначених даним Порядком діяльності.

3. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗАВДАННЯ СТУДЕНТСЬКОГО ОМБУДСМАНА

3.1. Принципами діяльності Студентського омбудсмана у ЧТЕІ ДТЕУ є:

- неупередженість (здійснення діяльності на основі справедливого та об'єктивного підходу без упередженості або впливу сторонніх осіб чи груп);
- конфіденційність (збереження конфіденційної інформації, отриманої під час розгляду звернень, для захисту особистих даних і прав учасників освітнього процесу);
- доступність (забезпечення вільного доступу здобувачів освіти до консультацій, послуг і підтримки);
- прозорість (здійснення діяльності відкрито та прозоро, з регулярним інформуванням учасників освітнього процесу про свої дії, ініціативи та результати роботи);
- об'єктивність (формування пропозицій щодо прийняття рішень на основі фактів та доказів, дотримання законів та норм, що регулюють права здобувачів освіти та політику закладу освіти);
- незалежність (здійснення діяльності без зовнішнього втручання з боку органу студентського самоврядування та науково-педагогічних, педагогічних працівників);
- поваги до прав людини (дотримання прав здобувачів освіти, а також сприяння формуванню поваги до прав та свобод людини в освітньому середовищі).

3.2. Завдання Студентського омбудсмана:

- Взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, Представництвом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Чернівецькій області, представниками органів державної влади та місцевого самоврядування, громадськими організаціями та іншими зацікавленими сторонами.

- Сприяння виявленню та своєчасному реагуванню на випадки порушення прав і свобод здобувачів освіти шляхом проведення опитувань, анкетувань та аналізу звернень.

- Розгляд звернень та пропозицій, що надходять до Студентського омбудсмена.

- Консультаційна допомога з питань захисту прав та обов'язків здобувачів освіти.

- Участь у формуванні пропозицій щодо вдосконалення внутрішніх нормативних актів закладу освіти через органи студентського самоврядування.

- Розробка рекомендацій для врегулювання та покращення стану захисту прав та свобод здобувачів освіти в освітньому середовищі.

- Посередництво (медіація) між учасниками освітнього процесу.

- Проведення просвітницьких та інформаційних заходів з метою забезпечення прав та інтересів здобувачів освіти шляхом проведення зустрічей з компетентними спеціалістами (психологами, юристами, представниками правозахисних органів, громадських організацій тощо); перегляду відеороликів, які сприятимуть розумінню здобувачами освіти своїх прав та законних інтересів; обговорення ситуацій щодо порушення прав і свобод учасників освітнього процесу; подання адміністрації закладу освіти пропозицій щодо створення сприятливого правового та емоційно-психологічного середовища в ньому тощо.

- Сприяння забезпеченню прав студентів під час організації та здійснення освітнього процесу, зокрема щодо питань організації навчання, оцінювання результатів навчання, дотримання академічної доброчесності, реалізації права на участь у студентському самоврядуванні та отримання інформації про свої права й обов'язки.

- Сприяння створенню в ЧТЕІ ДТЕУ безпечного, психологічно комфортного, інклюзивного та недискримінаційного освітнього середовища, у тому числі шляхом взаємодії з адміністрацією Інституту, органами студентського самоврядування, практичним психологом та іншими відповідальними структурними підрозділами.

- Сприяння захисту прав студентів у цифровому освітньому середовищі, зокрема у випадках порушення правил комунікації в електронних ресурсах Інституту, поширення персональної інформації, кібербулінгу, онлайн-дискримінації та інших порушень прав студентів.

4. ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ, ПІДЗВІТНІСТЬ ТА ПІДКОНТРОЛЬНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОГО ОМБУДСМАНА

4.1. Студентський омбудсман має право:

- Здійснювати свою діяльність у межах положення про органи студентського самоврядування Інституту та Порядку діяльності Студентського омбудсмана в Інституті.
- Проводити зустрічі зі здобувачами освіти, педагогічними, науково-педагогічними працівниками, адміністрацією, а також організовувати просвітницькі заходи, тренінги, семінари тощо.
- Представляти інтереси здобувачів освіти у вирішенні конфліктних ситуацій, при розгляді звернень, інцидентів.
- Брати участь у зборах, засіданнях органів управління Інституту, студентського самоврядування та інших органів закладу освіти під час розгляду питань, що належать до його компетенції.
- Брати участь в обговоренні установчих та організаційно-розпорядчих документів Інституту, що стосуються захисту прав та свобод здобувачів освіти.
- Отримувати необхідні знання, консультації, підтримку з боку фахівців або зовнішніх організацій для виконання своїх завдань та повноважень.
- Ініціювати розгляд випадків порушення прав здобувачів освіти перед адміністрацією Інституту.
- Брати участь у заходах, організованих Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
- Співпрацювати зі студентськими омбудсманами інших закладів вищої освіти.
- Брати участь з правом дорадчого голосу у розгляді питань (скарг, звернень, заяв), задля вирішення конфліктних ситуацій за участі здобувачів освіти Інституту, з метою дотримання їх прав та свобод.
- Звертатися в межах своїх повноважень до структурних підрозділів та відповідальних осіб ЧТЕІ ДТЕУ для отримання інформації, необхідної для розгляду звернень студентів та підготовки рекомендацій щодо захисту їхніх прав, із дотриманням вимог щодо конфіденційності та захисту персональних даних.

4.2. Обов'язки Студентського омбудсмана:

- Захищати права та інтереси здобувачів освіти Інституту, реагувати на їхні звернення та проблеми, вирішувати конфліктні ситуації в межах своїх повноважень.
- Проводити просвітницьку роботу серед здобувачів освіти, підвищуючи їхню обізнаність про права та обов'язки, механізми захисту своїх прав, а також про діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Освітнього Омбудсмана.

- Щорічно звітувати про свою діяльність перед загальними зборами студентів та/або іншими органами студентського самоврядування.
- Забезпечувати конфіденційність інформації, отриманої від здобувачів освіти під час звернення та не розголошувати персональні дані без їхньої згоди.
- Взаємодіяти з адміністрацією Інституту, головою студентського самоврядування та іншими учасниками освітнього процесу для ефективного вирішення проблем, пов'язаних із правами здобувачів освіти.
- Брати участь у проведенні та аналізі опитувань, анкетувань здобувачів освіти з метою виявлення ймовірних проблем або порушень їх прав та свобод.
- Брати участь у процесах медіації та допомагати у розв'язанні конфліктів між здобувачами освіти, між здобувачами освіти та науково-педагогічними, педагогічними працівниками, а також між здобувачами освіти та адміністрацією.
- Своєчасно організовувати розгляд звернень здобувачів освіти та вживати необхідних заходів реагування.
- Протидіяти дискримінації під час освітнього процесу та захищати від практик, які можуть заохочувати гендерну, расову, релігійну чи будь-яку іншу форму дискримінації.
- Виконувати свої обов'язки відповідно до внутрішніх правил і процедур Інституту, Порядку діяльності, а також етичних норм.

4.3. Підзвітність та підконтрольність Студентського омбудсмана

- Студентський Омбудсман є підконтрольним вищому колегіальному органу студентського самоврядування закладу освіти (раді студентського самоврядування ЧТЕІ ДТЕУ).
- Студентський омбудсман звітує про свою діяльність перед здобувачами освіти та органами студентського самоврядування, а також взаємодіє з адміністрацією Інституту в межах визначених повноважень.

5. СПІВПРАЦЯ СТУДЕНТСЬКОГО ОМБУДСМАНА ІЗ ЗОВНІШНІМИ ПАРТНЕРАМИ

5.1. Студентський омбудсман співпрацює з Представництвом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Чернівецькій області.

Сфера співпраці передбачає наступне:

- навчальні тренінги та стратегічні сесії для Студентських омбудсманів з метою підвищення їх кваліфікації, поглиблення знань у сфері захисту прав людини, а також розвитку навичок ефективного вирішення конфліктів в освітньому середовищі;
- зустрічі та консультації щодо обговорення актуальних питань, обміну досвідом та отримання інформації щодо вирішення конкретних випадків порушень прав здобувачів освіти;

- залучення Студентських омбудсманів до участі в семінарах, круглих столах, конференціях, просвітницьких кампаніях, присвячених питанням прав людини та захисту прав здобувачів освіти в освітньому середовищі;
- організація зустрічей з Уповноваженим, його представниками та працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

6. ПОРЯДОК ОБРАННЯ І ДОСТРОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ СТУДЕНТСЬКОГО ОМБУДСМАНА

6.1. Порядок обрання Студентського омбудсмана.

- студентський омбудсман обирається з числа здобувачів освіти у порядку, визначеному Положенням про студентське самоврядування ЧТЕІ ДТЕУ.
- кандидат вважається обраним, якщо отримав найбільшу кількість голосів серед здобувачів освіти, які брали участь у голосуванні.

6.2. Студентський омбудсман обирається терміном на 1 рік. Строк повноважень Студентського Омбудсмана може бути продовжений на 1 рік. Рішення про продовження строку повноважень приймається органом студентського самоврядування більшістю голосів його членів на підставі звіту Студентського омбудсмана.

- конкретні строки проведення виборів Студентського омбудсмана визначаються Положенням про студентське самоврядування ЧТЕІ ДТЕУ.
- повноваження Студентського омбудсмана починаються з наступного дня після виборів.

6.3. Кандидат на посаду Студентського омбудсмана повинен:

- користуватися довірою студентської спільноти; володіти високим рівнем правової культури, правосвідомості та комунікативних навичок;
- дотримуватись принципів верховенства права, академічної доброчесності, етики та людиноцентризму.

6.4. Дострокове припинення повноважень.

- повноваження Студентського омбудсмана припиняються достроково у разі:
 - систематичного невиконання або неналежного виконання повноважень, визначених Порядком діяльності;
 - припинення навчання у Інституту;
 - вчинення дій або бездіяльності, несумісних зі статусом Студентського омбудсмана, зокрема порушення принципів верховенства права, академічної доброчесності, етики та людиноцентризму;

- встановленого порушення правил внутрішнього розпорядку ЧТЕІ ДТЕУ, якщо таке порушення є істотним або систематичним та негативно впливає на довіру студентської спільноти;
- власної ініціативи.

6.5. Рішення про дострокове припинення повноважень Студентського омбудсмана приймається Радою студентського самоврядування ЧТЕІ ДТЕУ.

VII. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ СТУДЕНТСЬКОГО ОМБУДСМАНА

7.1. Інститут Студентського омбудсмана започатковується рішенням органу студентського самоврядування за погодженням з адміністрацією закладу освіти.

7.2. Порядок діяльності Студентського омбудсмана у Інституті розробляється в межах академічної автономії, передбаченої Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту» на основі Типового Порядку діяльності Студентського омбудсмана у закладах фахової передвищої та вищої освіти, що затверджений наказом Департаменту освіти і науки Чернівецької обласної державної адміністрації (обласної військової адміністрації).

7.3. Адміністрація Інституту сприяє впровадженню та функціонуванню Студентського омбудсмана, забезпечуючи необхідні організаційні умови для здійснення ним своїх повноважень.

VIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Порядок діяльності набирає чинності з моменту його затвердження та оприлюднення на офіційному вебсайті Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету.